

Vedlegg 7 til Bufdirs årsrapport 2018

Forsøksordningen med økt kommunalt oppgave- og finansieringsansvar for barnevernet¹

Kommunene Røyken, Færder og Alta har siden 1. april 2016 vært med i forsøksordningen med økt kommunalt oppgave- og finansieringsansvar. Bufdir har som prosjektleder ansvar for å innhente informasjon og rapportere dette videre til departementet hvert tertial. Rapporteringen til årsrapport baserer seg på rapportering fra forsøkskommunene, respektive fylkesmenn og Bufetat, samt samhandlingsmøter med forsøkskommunene. Følgeevalueringen, som utføres av Deloitte og Telemarksforskning, er en vesentlig kilde for å vise utviklingen i de enkelte forsøksprosjektene.

Røyken kommune

Tiltakssatsning og profil:

Røyken satser på forbyggende arbeid gjennom Røykenhuset. Kommunen opplyser at de har fokus på systemisk forebyggende tenkning og arbeid på ulike nivå gjennom arbeidet i alle avdelingene i Røykenhuset 0-23 og i oppvekst som helhet. Tverrfaglig samarbeid er sentralt. Midlene gjennom forsøket er benyttet til å bygge/videreutvikle tiltak som Røykehuset kan tilby barn og familier. Det er ikke satset særskilt på utvikling av barnevernstiltak som sådan.

Effekt av innsats:

Røyken vurderer at effekten er økt bevissthet i hele oppveksttjenesten. Dette fører til behov for tiltak for flere barn enn i tidligere år. Kommunen omtaler dette som en «pukkeeffekt», der flere barn er identifisert, og der kommunen nå opplever kapasitetsutfordringer. I 2018 har det vært økende behov for å kjøpe ulike barneverntiltak eksternt for å dekke behovene. Dette har gitt kommunen økonomiske utfordringer.

Organisatorisk status:

Både prosjektleder og prosjektmedarbeider sluttet i desember 2018. Det er ansatt en prosjektmedarbeider som allerede er fast ansatt i barnverntjenesten. Det er en utfordring for prosjektet når prosjektadministrasjonen skiftes ut samtidig, så sent i prosjektperioden.

Røyken kommune er informert om at de ikke kan søke om videreføring av prosjektet grunnet sammenslåing med Asker og Hurum fra 1.1.2020. Dette kan gi utfordringer med tanke på at midlene gjennom forsøket da stoppes fra 2020.

Status fra Fylkesmannen:

Fylkesmannen i Buskerud melder at Røyken barneverntjeneste har informert om at de har en prognose på kroner 20 mill. i underskudd for 2019. Fylkesmannen melder bekymring for at det relativt sett er mange klagesaker i Røyken, disse går blant annet på manglende kunnskap om

¹ § 1 Formålet med forsøket er å innhente erfaringer og kunnskap om konsekvenser av økt kommunalt oppgave- og finansieringsansvar for barnevern. Forsøket skal bidra til at barn og unges behov for nødvendig hjelp og omsorg til rett tid skal dekkes på en mest mulig effektiv måte, og legge til rette for økt vekt på forebygging (Forskrift om forsøk med økt kommunalt oppgave- og finansieringsansvar for barnevernet i x kommune)

barnevernsloven, mangel på vedtak mm. Røyken kommune er ikke så stor, og økt pengebruk er utfordrende. Dette påvirker i stor grad handlingsrom og styring.

Færder kommune

Tiltakssatsning og profil:

Færder har hatt og har en tydelig satsning med utgangspunkt i barnevernstjenesten i bruk av sine midler:

- To nettverkskontakter jobber inn mot skoler og barnehager med veiledning og rådgivning rettet mot fagpersonell og foreldre, og møter barna.
- Den kommunale institusjonen Akutt enhet for ungdom «PIT-STOP» ble avviklet i oktober 2018. Personalet er ansatt i mobilt team barnevern, som jobber for å forhindre hasteflyttinger og gir hjelp i kritiske situasjoner. I tillegg skal teamet arbeide miljøterapeutisk med hjelpetiltak.
- Barneverntjenesten har arbeidet aktivt med å avvikle private kjøp av miljøterapi.
- Fra 1. 11.18 er familieteamet i barnevernstjenesten styrket.
- Det er satset på å rekruttere fosterhjem for ungdom som det ikke finnes løsninger for i slekt og nettverk.
- Brukermedvirkning er et prioritert område. Å innhente tilbakemeldinger fra barn som har eller har hatt kontakt med barneverntjenesten på en god måte krever god struktur.
- Det er etablert en ressursgruppe for foreldre. Denne består av to ansatte fra barneverntjenesten (teamleder omsorgsteam og nestleder) og to foreldre som har barn under omsorg. Gruppen arrangerer temakvelder for foreldre som har barn i fosterhjem eller på institusjon, i tillegg avholdes regelmessige møter.

Effekt av innsats:

Det å treffe på tiltakene de iverksetter som følge av forsøket vurderes som viktig, og Færder justerer sin innsats kontinuerlig opp mot behovene som barnevernstjenesten vurderer å ha.

Ved innsetting av nettverkskontakter erfarer kommunen at det i større grad blir pratet med barn om vanskelige forhold. Nettverkskontaktens kompetanse på samtaler med barn og foreldre er mer og mer etterspurt. Skolene og barnehagene har fått mer kunnskap om hva som kan være omsorgssvikt utover vold og overgrep. Dette gir mulighet for å sende bekymringsmeldinger til barneverntjenesten på et tidligere tidspunkt, og oftere enn de ellers ville gjort.

Det har vært jevn pågang av nye søknader om veiledning fra familieteamet, men ingen barn har måttet vente på tiltak. Familieveileders fleksibilitet både i arbeidstid og tilgjengelighet har vært en nødvendig ressurs i arbeid med akutte situasjoner.

Behovet for beredskapshjem har vært relativt stort. Det er spesielt hastetilbudet til ungdom som er sårbart, og det er vanskelig å rekruttere fosterhjem til denne gruppa.

Organisatorisk status:

Prosjektledelsen har vært den samme i hele prosjektperioden i Færder kommune.

Økt antall meldinger til barnevernet kan utfordre kapasiteten i barneverntjenesten.

BLD åpner for at Færder kommune kan søke om videreføring av forsøket etter 2019.

Status fra Fylkesmannen:

Fylkesmannen i Vestfold har ingen bekymringer når det gjelder Færder kommune. Fylkesmannen melder at kommunen har hatt utfordringer med Bufetat om prisfastsetting ved kjøp av tiltak, særlig gjelder dette ved kjøp av tiltak til familier med flere barn.

Bufetat region sør og forsøkskommunene Røyken og Færder

Røyken kommune har hatt bistandsavtale med Bufetat på akutt og omsorg, og Færder har hatt bistandsavtale på akutt i 2018. De to kommunene har til sammen kjøpt 52 ulike tiltak av Bufetat region sør i 2018. Regionen melder at behovet for tiltak fra Bufetat ikke ser ut til å ha minket siden oppstart av forsøket, snarere tvert imot.

Færder kommune melder om avvik når det gjelder tilbudsbrev og avtaler med riktig prisfastsetting fra Bufetat region sør (se også kommentar fra fylkesmannen over).

Alta kommune

Tiltakssatsning og profil:

Alta har opprettet en barnevernsinstitusjon, der de ansatte også kan benyttes til hjemmebasert innsats.

Kommunen jobber med å ha nettverksmøter i alle familier, men benytter ikke familieråd som metode.

Kommunen har hatt flere frivillige plasseringer i familie i stedet for tvangsvedtak utenfor familien. De jobber tett i familien med veiledning og andre støttetiltak

Kommunen har gjennomført intern opplæring og kvalitetsforbedring og jobber kontinuerlig med å forbedre kvalitet og rutiner.

Kommunen har utfordringer med tilsyn under samvær, fordi de har ikke hatt folk til å gjennomføre det og fordi de ikke har kunnet gjøre det via private. De har laget en rammeavtale med person ansatt på institusjonen (Storbakken) som kan følge til samvær.

Effekt av innsats:

Kommunen melder at de har økt bevissthet i forhold til tidlig innsats og forebyggende tiltak. De ser en økning i foreldreveiledningssaker som tilbys fra Tiltaksteamet før meldeplikten er utløst.

Kommunen har fått flere frivillige fosterhjems plasseringer i familie, der de alternativt ville ha plassert akutt utenfor slekt og nettverk. De melder at de i større grad har kortere plasseringer når de plasserer og har fått til individuelle tilpasninger.

Kommunen vurderer at personalet ved Storbakken skaper en større fleksibilitet for barnevernstjenesten da de kan bidra inn og bistå i ulike situasjoner, eksempelvis ved tilsyn ved samvær. Storbakken har fire plasser til ettervern. De vurderer eventuelt å gjøre dette om til korttids plasser for ungdom.

Organisatorisk status:

Prosjektledelsen i Alta har vært den samme i hele 2018.

BLD åpner for at Alta kommune kan søke om videreføring av forsøket etter 2019.

Status fra Fylkesmannen:

Fylkesmannen i Finnmark melder at de har vært bekymret for bemanningen i barnevernstjenesten i Alta kommune. Barneverntjenesten har ikke fått gehør for å ansette flere og har hatt et merforbruk på 7 – 8 millioner i 2018. De er i tillegg pålagt å spare inn 4,5 millioner i 2019.

Til tross for noen bekymringer er Fylkesmannens inntrykk at det går sakte men sikkert i riktig retning med å utvikle tjenesten og tiltakene. Det er fokus på å beholde folk og sikre planverk. De har i større grad enn tidligere fått et system som identifiserer risikofaktorer og gjør justeringer.

Fylkesmannen har utført tilsyn med Storbakken når det har bodd ungdom på institusjonen. Ungdommene gir inntrykk av å være fornøyd og ting som er tatt opp blir gjort noe med. Institusjonen har struktur og systemer på plass. Det er lite bruk av tvang og ingen lovbrudd. Leder har mye erfaring fra institusjonsarbeid. Fylkesmannen har ingen andre bemerkninger som gjelder institusjonen.

Kommunen er blitt bedre på å vurdere slekt og nettverk ved plasseringer. Ifølge fylkesmannen er Alta den kommunen i Finnmark som vil ha best grunnlag for barnevernsreformen, de andre kommunene står svakere stilt.

Bufetat – forsøkskommunen Alta

Alta kommune hadde ikke bistandsavtale med Region nord i 2018. Bufetat region nord melder at Altas behov for å kjøpe har vært jevnt. De melder om økning på kjøp innenfor akutt og adferd og reduksjon på omsorgsinstitusjon og beredskapshjem.

Bufetat Region nord melder at fosterhjemstjenesten og enhet for inntak har dialog med kommunen ved enkelthenvendelser. Det samarbeides om rekrutteringstiltak på fosterhjemsområdet og Alta tilbys plass på PRIDE-kurs. Fosterhjem.no er endret og viser kontaktinformasjon til både Alta kommune og fosterhjemstjenesten i Hammerfest. Potensielle fosterfamilier kommer med dette til en nettside der de opplyses om forsøket for så å kunne velge mellom Alta kommune eller Bufetat. Alta kommune utgjør om lag 25 % av befolkningen i Finnmark og har i så måte vært viktig for rekruttering av fosterhjem til landsdelen. Region nord opplever ikke at dette blir et konkurranseforhold mot kommunen, men et supplement der fosterhjemmene selv aktivt kan velge.

Bufdirs vurdering

Tre av fire år med forsøk er gjennomført og erfaringene er interessante, lærerike og gir viktig informasjon som blant annet vil komme til nytte ved overgangen til barnevernsreformen. Faktorer som fleksibilitet i tjenestene og nærhet til bruker ser så langt i forsøket ut til å være noe av det viktigste for å kunne gi rett hjelp til rett tid.

Kommunene velger ulike tilnærminger, modeller og løsninger. Forankring av forsøket i kommunen og stabilitet i prosjektledelsen ser ut til å ha stor innvirkning på i hvilken grad forsøket gir ønsket virkning.

Røyken satser på forebygging via Røykenhuset og har ikke satset spesifikt på utvikling i barneverntjenesten. Det vurderes at de i liten grad har vurdert måloppnåelse underveis og de har

hatt gjennomtrekk i prosjektledelsen. Dette kan ha ført til at innsats og tiltak ikke i noen særlig grad er justert i prosjektperioden. De beskriver imidlertid at det er økt bevissthet på barns behov i de forebyggende tjenestene og at det kan ha medført økning i saker i barnevernet.

Færder vurderer kontinuerlig hvilke tiltak som virker og endrer innsatsen i takt med behovene. De er kreative, utnytter mulighetene for fleksibilitet og strekker seg langt for å møte brukernes behov. Færder fremholder at den vesentligste gevinsten av forsøket er at barn i større grad får et tilbud i sitt nærmiljø.

Alta tilnærming har vært og er satsing på egen institusjon, begrunnet med bla avstander og et ønske om nærhet for brukerne. Alta ser ut til å legge mer vekt på fleksibilitet innenfor barneverntiltakene nå enn tidligere i forsøket.